

LES MISSIONS DELS FRARES I LA XINA DE MENDOZA

LA IDEA DE LA CONQUESTA DE LA XINA

En l'informe sobre la Xina, González de Mendoza va fer tot el possible per fer-la atractiva. Però, per què i com ho va fer? A l'època de Mendoza l'actitud de l'imperi Espanyol envers la Xina era confusa, ja que la Cort passava de proposar enviar-hi ambaixades a conquerir-la, a més de les nombroses queixes sobre la ràpida propagació dels productes xinesos a l'Amèrica espanyola. Va ser en aquest context que Mendoza es va comprometre a fer una anàlisi en profunditat sobre la Xina. La idea de conquerir-la s'havia debatut entre els colons ibèrics des de feia temps. S'hi pot trobar en les cartes dels primers presos portuguesos, en les primeres dels jesuïtes enviades des de Goa i fins i tot en una de les primeres de Rada. Tan bon punt es va saber més sobre la Xina, molts dels que havien proposat conquerir-la, entre ells Rada, van canviar d'opinió, encara que va perdurar un cert temps entre els filipins. Aquest va ser el cas del governador Sande, que governava les Filipines quan Rada i Loarca van tornar de la Xina.

Els xinesos van enviar una delegació amb ells de 500 xinesos que van quedar-se a Manila durant sis mesos. Això va irritar el nou governador, el doctor Sande, qui va expressar el profund rebuig que sentia vers els xinesos. En una llarga carta de 80 punts que va enviar al rei amb els informes de Rada i de Loarca, remarca que són idòlatres, ostentosos i sodomites. Els qualifica de covards i de lladres i es presenta com a candidat per liderar la conquesta de la Xina. Afirma que es podria aconseguir amb 4.000-6.000 homes o només amb la meitat d'això si atacaven una gran província. Anys més tard, el 1583, un altre governador va suggerir que, de fet, es necessitarien 8.000 espanyols. La proposta de conquerir la Xina mai va guanyar gaire suport entre la cort imperial, on majorment hi havia una reticència cada vegada més gran. Tot i així, va alarmar els que hi estaven en contra.

Durant el segle XVI, en especial després de la conquesta de Mèxic, els castellans havien estat debatent el seu dret a conquerir les Índies, és a dir, Amèrica. La majoria dels conqueridors justificaven el seu dret a conquerir basant-se en els vicis dels indis americans, en especial la idolatria, el canibalisme i la sodomia, i també per la seva incapacitat de promulgar lleis i establir jutges que sancionessin els qui

vulneressin la llei. Alguns dels presumptes vicis van acabar en altres fonts europees del segle XVI, on va prevaldre la idea que els amerindis eren caníbals i homosexuals.

Mentrestant, els seus defensors negaven aquestes acusacions. Alguns d'ells, com va passar amb el frare Bartolomé de las Casas, van arribar a argumentar en contra del dret dels conqueridors de quedar-se a Amèrica i s'oposaven enèrgicament a la idea que els castellans tenien dret a subjugar els indis americans.

Com a resultat d'un fort debat, les Noves Lleis de les Índies, que limitaven els drets del conqueridor, es van promulgar el 1542. En arribar a Mèxic, on, en paraules dels mateixos colons, les lleis s'obeïen però no es complien, els debats es van tornar àcids i violents.

Els agustins mexicans estaven molt implicats en el debat i Alonso de Veracruz, el seu superior, era un gran defensor dels drets indis i un gran crític sobre com s'estava duent a terme la conquesta d'Amèrica.

Tot això va influir directament en Martín de Rada i en Mendoza. Veracruz era el superior directe de Martín de Rada i a qui li va enviar diverses cartes apassionades denunciant els crims i els abusos que els nous colons castellans cometien a les Illes Filipines. Mendoza era un gran admirador del frare Bartolomé de las Casas. Quan la proposta de conquerir la Xina va començar a guanyar força, primer a Manila i Amèrica i després a Madrid, ni Rada a Manila ni Mendoza a Espanya volien donar als seus defensors pretextos que poguessin impulsar-la, així que van ometre els elements que poguessin donar als intransigents arguments sobre el seu dret a fer front a la Xina.

És per això que Mendoza va minimitzar o eliminar de les seves fonts tot allò que es pogués utilitzar per justificar intentar conquerir la Xina.